

Sygn. akt III S 209/17

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Mirella Szpyrka

Sędziowie SO Gabriela Sobczyk (spr.)

SO Roman Troll

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Gliwicach w dniu 3 października 2017 r.

sprawy ze skargi B. J.

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Rybniku

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Rybniku pod sygn. I C 377/13

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie I C 377/13 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Rybniku nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać skarżącej B. J. od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 4000 zł (cztery tysiące złotych) ;
3. oddalić skargę w pozostałej części.

SSO Roman Troll SSO Mirella Szpyrka SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III S 209/17

UZASADNIENIE

B. J. wniosła skargę, domagając się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie I C 377/13 Sądu Rejonowego w Rybniku, przyznania kwoty 5000 zł oraz zwolnienia od kosztów sądowych. W uzasadnieniu wskazała, że w jej ocenie postępowanie trwa za długo, od maja 2013r. Wskazała, że biegły powołany w sprawie jest nierzetelny i stronniczy. Od momentu wypadku skarżąca w dalszym ciągu leczy się na kręgosłup, jest bez środków do życia. Otrzymuje pomoc (...) w R..

Skarb Państwa- Prezes Sądu Rejonowego w Rybniku przystąpił do sprawy i wniósł o oddalenie skargi. Wskazał, że w sprawie nie doszło do przewlekłości postępowania. Postępowanie jest skomplikowane pod względem dowodowym, zachodziła konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych kilku specjalności. Strony korzystały z uprawnień zgłaszania zarzutów odnośnie opinii co rodziło konieczność ich uzupełnienia. Skarżąca nie stawiała się do biegłego w wyznaczonym terminie, co także przedłużyło postępowanie. Wskazał ponadto na znaczne obciążenie pracą sędziów orzekających w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Rybniku, gdzie referaty sędziów wynoszą po 500 spraw, co powoduje wydłużenie terminu do podjęcia czynności i odległe terminy rozpraw. W Sądzie Rejonowym zachodzą braki kadrowe w wysokości 25% orzeczników w grupie sędziów i referendarzy, co ma wpływ na obciążenie sędziów i terminowość podejmowania czynności.

Sąd Okręgowy ustalił następujący przebieg postępowania w sprawie o sygnaturze I C 377/13 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Rybniku:

Pozew w sprawie wpłynął 14 maja 2013r., powódka domagała się zasądzenie renty w wysokości 1000zł w związku z wypadkiem komunikacyjnym. W dniu 14 maja 2013r. wydano zarządzenie wstępne, skierowano sprawę do sędziego referenta celem rozpoznania wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zarządzenie to wykonano 22 maja 2013r. Zarządzeniem z 27 maja 2013r. wezwano powódkę do przedłożenia oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym w terminie 7 dni pod rygorem pominięcia. Zarządzenie to wykonano 29 maja 2013r. Oświadczenie wpłynęło w dniu 6 czerwca 2017r., lecz błędnie oznaczyła na nim powódka sygnaturę sprawy, w związku z czym pierwotnie zostało ono zgodnie z oznaczeniem sygnatury na oświadczeniu przekazane do Wydziału II Cywilnego, w dniu 7 czerwca 2013r. uczyniono zapisek, że oświadczenie nie dotyczy wydziału II. 11 czerwca 2013r. zwolniono powódkę z kosztów sądowych w całości oraz ustanowiono dla niej adwokata z urzędu. Zarządzenie o doręczeniu postanowienia oraz zwróceniu się do Okręgowej Rady Adwokackiej o wyznaczenie adwokata dla powódki i o zwróceniu się o akta poprzedniej sprawy z powództwa skarżącej sporządzono 11 czerwca 2013r., a wykonano w dniu 17 czerwca 2016r. w dniu 26 czerwca 2013r. wpłynęło pismo Okręgowej Rady Adwokackiej. Wyznaczony adwokat w dniu 1 lipca 2013r. wniósł o zwolnienie go z funkcji pełnomocnika z urzędu wobec istniejącego konfliktu interesów. Postanowieniem z dnia 23 lipca Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek adwokata, jednocześnie w tym samym dniu zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej o wyznaczenie innego adwokata. Zarządzenie to wykonano tego samego dnia. Pismo Rady wpłynęło w dniu 12 sierpnia 2013r. pismem z 29 sierpnia 2013r. powódka zawiadomiła o zmianie adresu, a pismem z 23 września 2013r. wniosła o przyspieszenie sprawy.

Zarządzeniem z 19 grudnia 2013r. sprawę przekazano do referatu innego sędziego, który powrócił z długotrwałej nieobecności w pracy związanej z macierzyństwem.

Zarządzeniem z dnia 9 kwietnia 2014r. skierowano do pełnomocnika powódki zobowiązanie dotyczące wniosków dowodowych strony powodowej. Wykonano je 18 kwietnia 2014r. odpowiedź pełnomocnika wpłynęła 30 kwietnia 2014r., jednocześnie w dniu 14.04.2014r. wpłynęło osobiste pismo powódki. Kolejne zarządzenie wydane zostało w dniu 6 czerwca 2014r., ustalono w nim termin rozprawy na 13 sierpnia 2014r., wezwano pełnomocnika powódki do dołączenia 1 odpisu pisma z 30.04.2014r., polecono doręczenia odpisu pozwu pozwanym. Na rozprawie z 13 sierpnia 2014r. zakreślono pełnomocnikom termin do złożenia pism procesowych, w tym złożenia wniosków dowodowych, a celem przeprowadzenia przesłuchania powódki rozprawę tę odroczone na 15 października 2014r., który zmieniono następnie na 19 listopada 2014r. Na tej rozprawie przesłuchano powódkę, dopuszczono dowód z opinii biegłego i celem przeprowadzenia tego dowodu rozprawę odroczone z terminem z urzędu. Zarządzenie dotyczące przesłania akt biegłemu z 19 listopada 2014r. wykonano 20 listopada 2014r., Biegły zwrócił akta w dniu 29 grudnia 2014r. bez opinii, wskazując że powódka nie stawiała się na badanie. W dniu 20 marca 2015r. kopię pisma biegłego polecono doręczyć pełnomocnikowi powódki- celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Zobowiązanie doręczono 13.04.2015r. W dniu 30 marca 2015r. wpłynęło pismo wyjaśniające, że powódka korzystająca z pomocy społecznej, obecnie nie zamieszkuje na terenie R., lecz w R., wskazano adres miejsca pobytu powódki i jej nr telefonu, wskazując że jest ona osobą bezdomną oraz wniesiono o przeprowadzenie dowodu z biegłego. Kolejne pismo dotyczące tej kwestii pełnomocnik nadesłał w dniu 20.04.2015r. – w odpowiedzi na kierowane do biegłej zobowiązanie. W dniu 7 maja 2015r. wydano zarządzenie o skierowaniu akt do biegłego, zakreślając biegłemu termin 1,5 miesiąca na sporządzenie opinii. Zarządzenie wykonano 13 maja 2015r. Biegły odebrał zlecenie 29 maja 2015r. Opinia wpłynęła 17 czerwca 2015r. W dniu 26 czerwca 2016r. polecono dokonanie weryfikacji rachunku biegłego, a 18 sierpnia 2015 wydano zarządzenie o przedłożeniu akt referendarzowi sądowemu celem przyznania wynagrodzenia biegłemu, jednocześnie zarządzono doręczenie stronom wraz z postanowieniem referendarza odpisu opinii z zobowiązaniem do ustosunkowania się do niej w terminie 14 dni pod rygorem uznania, że nie zgłaszają do niej żadnych zastrzeżeń. Postanowienie referendarza zostało wydane w dniu 30 września 2015r., zarządzenie o doręczeniu postanowienia wraz z odpisem opinii wykonano 2 października 2015r. w dniu 13.10 2-15r. wpłynęło pismo powódki zawierające zarzuty do opinii biegłego. Pismem z 20.10.2015r. pełnomocnik powódki wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej. Postanowieniem z 22 grudnia 2015r. dopuszczono dowód z opinii uzupełniającej, zarządzenie o

skierowaniu sprawy do biegłego wydano w tym samym dniu, zakreślając biegłemu termin 2 miesiące. Zarządzenie wykonano 29 stycznia 2016r. Opinia uzupełniająca wpłynęła w dniu 17 lutego 2016r. Zarządzeniem z dnia 29 kwietnia 2016r. polecono przedstawienie akt referendarzowi celem wydania postanowienia o wynagrodzeniu biegłego. W dniu 1 czerwca 2016r. w związku z nieobecnością referendarza Przewodniczący wydziału zarządził zwrot akt sędziemu referentowi. Postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia zostało wydane w dniu 14 czerwca 2016r. Polecono też zarządzeniem z tej samej daty doręczenie odpisu postanowienia oraz odpisu opinii pełnomocnikom stron zakreślając 14 dniowy termin na ustosunkowanie się do niej pod rygorem uznania, że nie zgłaszają zastrzeżeń. Zarządzenie to wykonano 17 i 21 czerwca 2016r. oraz w dniu 21 lipca 2016r- w stosunku do jednego z pozwanych. W dniu 6 lipca 2016r. powódka wniosła pismo osobiste, zarządzeniem z tego dnia zobowiązano pełnomocnika do usunięcia jego braków. W dniu 11 lipca 2016r. wpłynęło pismo pełnomocnika powódki z zarzutami do opinii biegłego.

Zarządzeniem z dnia 29 sierpnia 2016r. wyznaczono termin rozprawy na 12. października 2016r., na którą wezwano biegłego. Po przesłuchaniu biegłego na tej rozprawie dopuszczono na wniosek powódki dowód z opinii biegłego lekarza innej specjalności, a rozprawę odroczone z terminem z urzędu. Postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłemu za udział w rozprawie zapadło 17 października 2016r., w tym samym dniu zarządziło skierowanie sprawy do kolejnego biegłego, zakreślając mu termin 1,5 miesiąca. Zarządzenie wykonano 24 października 2016r. Pismem z 24 października 2016r. pełnomocnik powódki poinformował o zmianie adresu powódki. Opinia wpłynęła w dniu 2 stycznia 2017r. ,w opinii biegły wskazał na brak dokumentacji medycznej, z tym że w dołączonej kopii wezwania skierowanego do powódki przez biegłego, biegły zobowiązał powódkę do przyniesienia na badania wszystkich dowodów leczenia szpitalnego, ambulatoryjnego i sanatoryjnego, które nie są zawarte w aktach sprawy, a które dotyczą układu oddechowego. Postanowieniem z 13 stycznia 2017r. Sąd postanowił dopuścić dowód z opinii uzupełniającej, która powinna być wydana z uwzględnieniem dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach. Zarządzeniem z tego dnia polecono doręczenie odpisu postanowienia oraz odpisu opinii biegłego pełnomocnikom stron zakreślając 14 dniowy termin na ustosunkowanie się do niej pod rygorem uznania, że nie zgłaszają zastrzeżeń. Polecono też przesłać akta biegłemu celem sporządzenia opinii uzupełniającej, zakreślając mu termin 1 miesiąca. Zarządzenie wykonano 19 stycznia 2017r. Postanowieniem z 16.01.2017r. referendarz wydał postanowienie o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia.

W dniu 7 lutego 2017r. wpłynęło pismo pełnomocnika powódki, w którym zawarł on też wnioski dowodowe dotyczące zwrócenia się o brakującą dokumentację medyczną leczenia powódki(konkretnie opisaną).

W dniu 19.02.2017r. biegły nadesłał opinie uzupełniającą wskazującą na brak nowej dokumentacji medycznej, która umożliwiłaby odpowiedź na pytanie Sądu. 10 marca 2017 r. wydano zarządzenie o przedłożeniu akt referendarzowi sądowemu celem przyznania wynagrodzenia biegłemu, jednocześnie zarządziło doręczenie stronom wraz z postanowieniem referendarza odpisu opinii z zobowiązaniem do ustosunkowania się do niej w terminie 21 dni pod rygorem uznania, że nie zgłaszają do niej żadnych zastrzeżeń. Postanowienie referendarza zostało wydane 14 marca 2017r., zarządzenia wykonano 3 kwietnia 2017r. Pismem z dnia 26 kwietnia 2017r. pełnomocnik powódki wskazał na to, że pismem z 7.02.2017r. wniósł o zwrócenie się o dokumentację medyczną powódki. Wniósł też o przeprowadzenie opinii uzupełniającej. zarządzeniem z 8 maja 2017r. zarządziło zwrócenie się o wskazaną przez pełnomocnika powódki dokumentację medyczną ze szpitala Zarządzenie to wykonano w tym samym dniu. Dokumentacja została nadesłana 24 maja 2017r. Pismem z 26 czerwca 2016r. jeden z pozwanych poinformował o zmianach podmiotowych go dotyczących dokonanych w trybie art. 491ksh. Zarządzeniem z 11 sierpnia 2017r. zwrócono się o dokumentację medyczną do przychodni wskazanej przez pełnomocnika powódki w piśmie z dnia 7 lutego 2017r. zarządzenie wykonano 23 sierpnia 2017r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

(t. jedn. Dz. U. z 2016 poz.1259 ze zm.), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie z art. 2 ust.2 tej ustawy, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Odnosząc te przesłanki do niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zważył, że opisany przebieg postępowania wskazuje, iż oceniana sprawa należy do skomplikowanych, wymagających wiedzy fachowej. Dla merytorycznego rozstrzygnięcia wymagała ona zasięgnięcia opinii kilku biegłych. Biorąc pod uwagę wskazany charakter sprawy Sąd Okręgowy rozważał czy podejmowane w sprawie czynności miały charakter sprawy oraz celowy.

Konieczność sporządzania opinii uzupełniających wynikała z zarzutów do opinii formułowanych przez powódkę, co niewątpliwie jest jej prawem, jednak wpłynęło w dużej części na globalną długość postępowania. Nie może nadto obciążać Sądu okres postępowania związany z brakiem wydaniem opinii przez pierwszego biegłego, na którego wezwanie powódka nie stawiała się wobec zmiany adresu. Nie powiadomiła bowiem Sądu o tej zmianie, mimo że w tym czasie miała fachowego pełnomocnika. Stąd tego okresu (listopad- grudzień 2014r.) nie można określić jako okresu przewlekłości.

Sąd Okręgowy doszedł jednak do przekonania, że w pewnych okresach postępowanie w sprawie trwało dłużej niż było to konieczne do merytorycznego rozpoznania sprawy, co ostatecznie wpłynęło na globalny czas tego postępowania, które od chwili wpływu pozwu trwa ponad 4 lata. Z takimi przerwami w procedowaniu mamy do czynienia w okresie od 12 sierpnia 2013r. do 9 kwietnia 2014r., od 30 grudnia 2014 do 20 marca 2015r., od 17 czerwca 2015r. do 18 sierpnia 2015r., od 17 lutego 2016r. do 29 kwietnia 2016r. Jakkolwiek pojedyncza przerwa dwumiesięczna w czynnościach nie jest jednoznaczna z zaistnieniem przewlekłości postępowania, to jednak w niniejszej sprawie opisane przerwy złożyły się łącznie na okres ponad 1 roku. Ponadto Sąd Okręgowy zauważył, że czynności związane ze zwróceniem się o dokumentację lekarską w 2017 r. winny być podjęte równolegle, skoro wnioski o nią zawarto w jednym piśmie powódki. Niecelowym było zatem oczekiwanie na nadejście dokumentacji ze szpitala przed zwróceniem się do wskazanej przez stronę przychodni. To także spowodowało przedłużenie postępowania o około 2 miesiące w 2017r.

Wskazane okoliczności sprawy przemawiają zatem za uznaniem, że w niniejszej sprawie doszło do zaistnienia przesłanek do stwierdzenia przewlekłości postępowania. Opisane przez Prezesa Sądu braki kadrowe niewątpliwie stanowią znaczne utrudnienie w pracy Sądu, lecz nie mogą skutkować uznaniem, że prawo strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie zostało naruszone. Dlatego Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 12 ust.2 w/w ustawy

Zgodnie z art. 12 ust. 4 tej ustawy, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Oceniając długość trwania niniejszego postępowania oraz zaistnienie zawinionego zachowania skarżącej wpływającego na jego długość, jak i znaczenie tego postępowania dla niej, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że poza opisanym 2 miesięcznym terminem w 2014r. nie można uznać, aby powódka w sposób zawiniony spowodowała

przedłużenie postępowania. Sprawa I C 377/13 ma dla niej zasadnicze znaczenie, skoro dotyczy ona zasądzenia renty odszkodowawczej, a obecnie skarżąca jest osobą utrzymującą się z pomocy opieki społecznej.

Sąd Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że przyznana powódce- skarżącej kwota winna być wyższa niż 500zł za każdy rok trwania postępowania. Właściwą kwotą będzie w ocenie Sądu Okręgowego kwota 1000 zł za rok trwania postępowania, łącznie zatem 4000zł. Taką też sumę przyznano skarżącej od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Rybniku. Dalej idącą skargę jako niezasadną oddalono na podstawie art. 12 ust.1 ustawy. Zasądzenie wyższej kwoty nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach ocenianej sprawy.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.

SSO Roman Troll SSO Mirella Szpyrka SSO Gabriela Sobczyk